

УДК 37.062

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-10\(19\)-01](https://doi.org/10.33296/2707-0255-10(19)-01)

<https://orcid.org/0000-0001-6677-4568>

ГАЛИНА ЄЛЬНИКОВА,

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки, методики
та менеджменту освіти Української
інженерно-
педагогічної академії, м. Харків

ОЛЕГ РЯБОВ

студент групи ДМП-ПВШ 20
Української інженерно-педагогічної
академії

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Анотація. Стаття присвячена організації адаптивного навчання в освітній системі. Акцентується увага на необхідності формування адаптивних навичок у здобувачів освіти, оскільки позитивний результат навчання при засвоєнні адаптивних методів і технологій мимоволі переноситься здобувачами освіти на власну поведінку в житті в цілому. Зазначається, що адаптивне навчання дає змогу досягти успіху не тільки в освітній діяльності, а й зробити успішною майбутню професійну діяльність.

Стверджується, що активізація адаптивних процесів є викликом сьогодення. У статті розглядаються напрями досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів. Звертається увага на організацію адаптивного навчання в рамках традиційної освітньої системи та з використанням програмного забезпечення.

У змісті розкриваються способи аналізу та структурування контенту освітньої інформації. Розглядається створення різнорівневих завдань і порядок їх подачі в освітньому процесі. Звертається увага на зміст мисленнєвої діяльності при відповіді на різнорівневі питання, починаючи з механічної пам'яті, через пригадування, логічний аналіз, конструювання до переносу відомих знань в незнайому ситуацію. Тому послідовність пред'явлення завдань передбачає розумові дії від простого пригадування до креативності.

Адаптація засобів навчання побудована на використанні спеціально розробленого на основі адаптивних технологій програмного забезпечення, кожне з яких має свої дидактичні функції. Подаються моделі інформаційних систем.

У статті зазначається, що для більш оптимальної організації адаптивного навчання необхідно застосовувати змішану систему, що включає і традиційні, і програмовані засоби.

Наводиться приклад організації освітнього процесу змішаної форми, розкривається його адаптивний характер. Зазначається, що подальші дослідження стосуватимуться розкриття методики адаптивного навчання.

Ключові слова: адаптивне навчання, інформаційні системи, різнорівневі завдання, традиційна освітня система, змішане навчання.

Вступ. Інтеграційні і глобалізаційні процеси, що відбуваються в сучасному світі, охоплюють всі сфери людської діяльності, в т. ч. різні рівні та види освіти. До недавнього часу освітня система України мала закритий характер, що поступово привело її до саморуйнування. Створення самостійної української держави дало змогу встановити зв'язки із світовим освітнім простором. Почався рух освітньої системи України до інтеграції в освітні системи різних країн з розвиненою ринковою економікою. Життя людини в ринкових умовах, де діють ринкові важелі регулювання відносин, потребувало зміни вимог до освітньої діяльності закладів освіти різних типів і рівнів організації. Треба було переорієнтуватися з діяльності в планових ситуаціях на діяльність в непередбачуваних умовах, що змінює ціннісні орієнтири у формуванні і розвитку людини. На перший план виходять самостійність, самоорганізація, уміння самостійно приймати рішення і брати на себе відповідальність за його реалізацію. Важливим стає уміння працювати в команді, де рушійною силою є соціально значуща мета. Для того, щоб «вписатися» в команду, необхідним стає уміння узгоджувати свою власну мету із загальною метою організації, де працює людина.

Для життя і розвитку людини в нових економічних умовах мимоволі включаються адаптивні процеси, які переорієнтують її діяльність на нові цінності і примушують формувати нові життєві й професійні компетентності.

Освіта є найголовнішою сферою діяльності в цьому напрямі. Саме тому розбудова Нової Української Школи включає адаптацію як необхідний елемент її структури.

Вихідні передумови. Питанням адаптивного навчання останнім часом приділяється велика увага з боку вітчизняних і зарубіжних науковців. Адаптивні процеси, що панують в сучасному світі, примушують досліджувати їх структуру та закономірності прояву. На сьогодні в літературних джерелах розглядається адаптивне навчання в контексті традиційних підходів організації освітнього процесу та в системі цифровізації освіти. У наукових працях В. Бондаря, Т. Опалюк, О. Цвєтаєвої, О. Знанецької адаптивне навчання визначається як компетентнісна партнерська взаємодія викладача і здобувачів освіти. Звертається увага на обов'язкове структурування адаптивного процесу [3; 7; 10]. В. Пішванова розглядає принципи адаптивного навчання [8]. Наголошується на особистісно-орієнтованому підході, розвитку самостійності, індивідуалізації та диференціації освітнього контенту. Науковці зазначають, що адаптивне навчання змінює сам освітній процес. Пояснення нового матеріалу здійснюється в інструктивному плані протягом невеликої кількості часу (до 10 хвилин). Потім організується діалогічна дискусія й обговорення порядку опанування освітньою інформацією. Для засвоєння практичного використання здійснюється виконання низки таксономічних вправ, що подаються в певному порядку від простого до складного варіантів. Перевірка правильності виконання здійснюється самими здобувачами освіти. Це розкриває потенційні можливості кожного, хто навчається, формує самостійність і впевненість у своїх навчальних успіхах. При цьому організується робота в команді, де використовується взаємооцінка, рецензування, коментар, багатоканальний зворотний зв'язок. Викладач здійснює координуючу роль, заохочуючи здобувачів освіти до активного навчання, показуючи успіх і акцентуючи увагу всього колективу на просування кожного по індивідуальній траєкторії розвитку [14].

Важливим літературним джерелом, що описує теорію і практику адаптивного навчання студентів вчительській професії є колективна монографія

за редакцією В. Бондаря. Колектив учених розкриває наукові основи і способи підготовки майбутніх учителів до адаптивного навчання учнів закладів загальної середньої освіти. Розглядаються психолого-педагогічні технології активізації адаптивних процесів у підготовці вчителів до професійної діяльності [3]. Бакатанова В., Бачієва Л., Сльникова Г., Єрьоменко О., Шемигон Н., Савельєва Т. описують розроблення та застосування адаптивних технологій навчання у вищій школі [2; 5; 9]. Немченко С. досліджує роль рефлексії в діяльності людини [13].

Бунтури Ю., Канищева О., Вовк М., Лютенко И. розглядають адаптивне навчання в рамках інформаційної навчаючої системи [4]. Адаптація в таких системах здійснюється за рахунок застосування інформаційних систем, основним призначенням яких є автоматизована допомога викладачеві у створенні адаптивних завдань, розроблення адаптивного контенту, застосування адаптивного контролю тощо [4].

Усі зазначені вище питання стосуються методології та технології адаптивного навчання, проте описують цей процес або в традиційній освітній системі, або в межах дистанційного навчання. Конкретизація адаптивного навчання в змішаній освітній системі не було предметом спеціального дослідження.

Формулювання цілей статті. Виходячи із зазначеного вище, метою поданої статті є розгляд організації адаптивного навчання в рамках змішаної освітньої системи. Для розкриття цього питання необхідно визначити структуру адаптивного навчання, його компоненти, роль і призначення кожного з них у змішаній освітній системі.

Виклад основного матеріалу. Адаптивне навчання з'явилося як необхідна умова формування активної, ініціативної особистості, яка живе і діє в нестабільних умовах ринкового середовища. Суттю адаптивного навчання є

така організація освітнього процесу, що дає можливість активно опанувати навчальною інформацією кожним здобувачем освіти, незалежно від його індивідуальних особливостей, природних здібностей, рівня навчальних успіхів тощо.

Адаптивне навчання забезпечується створенням відповідних умов опанування освітньою інформацією. Це стосується змісту, форм, методів і технологій подачі інформації, акцентування уваги учасників освітнього процесу на розвиток самостійності, умінь самоорганізації та самостійного здобуття знань.

Важливим в організації адаптивного навчання є підбір змісту і розташування його в певній послідовності, вважаючи одиницею змісту – тему (за І.Лернером). Зміст теми аналізується, здійснюється його наступне структурування. Спочатку пропонуються для вивчення основні поняття теми. При цьому встановлюються логічні зв'язки з базовими поняттями, що були засвоєні при опануванні попередніх тем. Якщо здобувач не володіє базовими поняттями, надається рекомендація здійснити пошук необхідної інформації в Інтернеті за допомогою мобільних пристроїв. Тільки після засвоєння базових понять теми, починається робота з її основними поняттями. Слід мати на увазі, що основні поняття нової теми після її опанування перетворюються у базові поняття для наступних тем. Після засвоєння понять пропонується формування елементарних умінь щодо їх застосування. Для цього розробляються спеціальні завдання, для виконання яких здобувачі мають навчитися конкретним умінням, впевнюючись в практичній корисності опанованих понять. Після цього здобувачам робиться пропозиція спробувати застосувати поняття на конструктивному рівні, відповідаючи на питання, як можна перейти від одного поняття до іншого, змінюючи його конструкцію. Останнім етапом засвоєння теми є вільне використання понять шляхом переносу в нову ситуацію. Для цього розробляються творчі завдання. На кожному етапі формулюються рекомендації для випадків, коли здобувачі мають недостатній рівень

навчальних успіхів.

Як бачимо, створення умов щодо засвоєння змісту теми кожним здобувачем освіти зв'язано з ретельною роботою викладачів з аналізу і структуруванню змісту, створення банку завдань по кожному рівню засвоєння та розроблення відповідних рекомендацій, що полегшують адаптацію здобувачів освіти стосовно вибору завдань і рівня засвоєння освітньої інформації. Завдання добираються згідно з індуктивною логікою. Вони будуються при відповіді на ланцюжок питань: Що таке (назва терміну)...? Дайте визначення поняттю... Чим відрізняється одне поняття від іншого? Що їх об'єднує? За допомогою чого можна змінити структуру поняття? Як перетворити одне поняття (стіл) в інше (стольний)? Як розробити технологію різнорівневого засвоєння одиниці освітньої інформації – теми? Як розробити проєкт? Як сконструювати пристрій?

При цьому використовуються на рівні знань-знайомств – механічна пам'ять, формується вміння виокремлювати й впізнавати певні поняття серед інших, складається термінологічний апарат теми; на рівні репродукції – пригадування і відтворення, працює пам'ять, формується понятійний апарат теми; на рівні елементарних умінь – пригадування і логіка, визначаються механізми виокремлення особливостей і специфіки понять, формуються початкові вміння використовувати ці поняття для пояснення явищ оточуючого середовища; на конструктивному рівні – логічні зв'язки і переструктурування, розвиваються вміння щодо перетворення понять, знаходження їх спільних характеристик для переходу від одного поняття до іншого за зразком; на творчому рівні – перенос в незнайому ситуацію, розвиток здатності до творчої діяльності, формування креативності. Успішне виконання всіх етапів свідчить про засвоєння освітньої інформації і набуття відповідних умінь її практичного застосування.

З викладеного вище витікає, що адаптація змісту потребує певного часу і професійної компетентності.

Як вже зазначалося вище, крім змісту освітньої інформації, адаптації підлягають засоби, форми, методи здобуття нових знань, перетворення суб'єкт-об'єктної взаємодії учасників освітнього процесу в суб'єкт-суб'єктну. До адаптивних засобів належить використання комп'ютерної техніки і гаджетів для пошуку інформації та встановлення зворотного зв'язку при самоконтролі рівня і якості засвоєння освітньої інформації. При цьому використовується інформація, що розташована на сайтах, блогах, Web-сторінках, інших програмних продуктах. Інформаційні навчаючі системи, як правило, базуються на адаптивних технологіях навчання. За допомогою таких систем викладач оперативніше може розробляти завдання, заощаджуючи час на аналіз і структурування їх контенту. Науковці пропонують різні моделі включення інформаційних систем в адаптивне навчання: інформаційно-навчальна, контрольна-коректуюча/діагностична, дослідницька та комунікативна [6]. Кожна модель виконує свою функцію в освітньому процесі. Інформаційно-навчальна дає нову освітню інформацію, уможлиблює не тільки засвоїти новий матеріал, а й здійснити самопізнання. Контрольно-коректуюча та діагностична – сприяють діалогічному рішенню практичних завдань шляхом самоконтролю зі зворотним рефлексивним зв'язком. Дослідницька модель навчає дослідницьким умінням. А комунікативна – регулюванню режимів спілкування та взаємодії.

У літературі описуються різні Web-ресурси, наприклад, Cerego, Grockit, SmartSparrow [1]. Cerego базується на системі управління пам'яттю. Система будує персональну навчальну траєкторію, зазначає прогалини і дає змогу здобувачам їх ліквідувати. Grockit – ця система являє собою адаптивну платформу, що готує до тестових іспитів. Інформаційна система SmartSparrow дозволяє створювати власний адаптивний матеріал, що розрахований на різний період засвоєння. Адаптивні технології реалізуються також через систему дистанційного навчання (ДОН). Переваги ДОН загальновідомі, зазначимо лише, що здобувачі освіти можуть виконувати завдання у зручний для них час. Це дає

можливості більш цілеспрямовано працювати з освітньою інформацією й адаптуватися до життєвих і професійних навантажень. Великою проблемою в діяльності учасників освітнього процесу є недостатні знання і володіння програмними продуктами. Викладачі традиційного навчання не готові до впровадження таких систем. А молодь, яка віртуально володіє комп'ютерною технікою й Інтернет ресурсами, ще не встигла поповнити лави викладачів, або не бачить в цьому сенсу через низьку заробітну плату.

Проте зазначені можливості інформаційних навчаючих систем впевнюють в необхідності здійснювати змішане навчання, використовуючи традиційні та програмні засоби. Традиційна система навчання дає певну структуру та логіку адаптивних методів і форм навчання. Програмні засоби допомагають автоматизувати адаптаційні процеси в освітній системі закладів різних типів і рівнів організації. Вочевидь постає необхідність адаптувати освітні програми, навчальні плани, силабуси вишу згідно вимог сьогодення щодо застосування змішаних форм навчання.

Практика такого освітнього процесу застосовується в Українській інженерно-педагогічній академії. Враховуючи той факт, що більшість магістрантів працює для оплати навчання, серед робочого тижня надається змога дистанційного навчання. Для цього викладачі структурують освітню інформацію, створюють модулі, розробляють завдання модульного контролю, певні тестові завдання. Кожному виду навчальної діяльності присвоюються умовні бали. Сума балів за виконання всіх дистанційних завдань складає 100. Якщо студент не встиг зробити якісь завдання й засвоїти певний матеріал, він приходить на заняття, які за розкладом проводяться по суботах. Живе спілкування з викладачем здійснюється на партнерських засадах. Відносини з суб'єкт-об'єктних перетворюються в суб'єкт-суб'єктні.

Студенти разом з викладачами здійснюють пошук інформаційного матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, планшетів або смартфонів, створюють проєкти, шукають відповіді на контрольні запитання, проводять

самоконтроль, роблять висновки щодо рівня своїх навчальних успіхів. Таким чином, навчання як основний вид діяльності стає провідником засвоєння адаптивних технологій і методів освітньої діяльності. Придбані уміння і певні компетентності майбутній фахівець переносить в свою життєдіяльність. Таким чином здійснюється активізація адаптивного потенціалу людини, що затребувано викликами сьогодення.

Висновки. Ми розглянули певні питання адаптивного навчання в освітній національній системі. Звернули увагу на необхідність введення змішаного навчання, на засвоєння інформаційних програмних систем для активізації адаптивних процесів, що необхідно для життєдіяльності людини в сучасному світі. Запропонували методики адаптації контенту навчання і використання адаптивних програмних продуктів для оптимізації діяльності учасників освітнього процесу. Акцентували необхідність спеціальної підготовки викладачів до використання готових інформаційних систем.

Перспективи подальших розвідок стосуватимуться розкриття методики адаптивного навчання.

Список використаних джерел:

1/ Аббакумов Д. Адаптивное обучение: с миру по нитке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.edutainme.ru/post/adaptive-3/>

2. Адаптивна методика викладання в закладах загальної середньої і професійної освіти: методичні рекомендації для слухачів курсів підвищення кваліфікації закладів загальної середньої та професійної освіти: зареєстроване авторське право / Укр. інж.-пед. академія; автор Г.В.Єльнікова – Х.: [Б.В.], 2018. – 50 с.

3. Адаптивне навчання студентів професії вчителя: теорія і практика: монографія /В. І. Бондар, І. М.Шапошнікова, Т. Л. Опалюк, Т.Й. Франчук; за заг. ред. В. І. Бондаря. –Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018.– 308 с.

4. Бунтури Ю.В., Канищева О.В., Вовк М.А., Лютенко И.В. Адаптивное обучение, как одно из перспективных направлений в современной информационной обучающей системе. Информационные технологии в экономике, экологии, медицине та освіті. Вип. 2 (148). 2017. С. 155–162.

5. Єльнікова Г. В. Адаптивні технології в освіті // Адаптивне управління: теорія і практика. Серія "Педагогіка". – № 3 (5), 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://am.eor.by/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5yelnikova_r.pdf

6. Огієнко О.І. Інформаційні технології як засіб адаптивного навчання дорослих / О.І. Огієнко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №6 (20). – Режим доступу до журналу: <http://www.ime.eduua.net/em.html>.

7. Опалюк Т. Л. Адаптивне навчання студентів та його структура / Т. Л. Опалюк // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. - 2014. - № 2. - С. 58-62.

8. Пішванова В.О. Принципи адаптивного навчання. Педагогічні науки: Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 1 (24). С. 178–183.

9. Теоретичні і методичні засади розроблення та використання адаптивних технологій у процесі підготовки магістрів з управління закладом освіти: Кол. монографія / Г. В. Єльнікова, Л. О. Бачієва, В. Б. Бакатанова, О. А. Єрьоменко та ін. / За заг. і наук.ред. Г. В. Єльнікової. – Харків : Мачулін, 2020. – 305 с.

10. Цветаєва О., Знанецька О. Адаптивне навчання в сучасній системі освіти // 36. наук. праць ДНУ імені Олеся Гончара. Педагогічні науки. 2019. № 87, С. 170-175.

11. Що таке адаптивні технології та як ними користуватися. URL: [BLog.ed-era.com](http://Blog.ed-era.com) (adaptivni technologii).

12. Halyna Yelnykova, Olha Yeromenko Technology of creating an adaptive individual scenario of the graduate student's educational activity Technologia // Culture – Changes – education Volume VII The thought about upbringing. Theories and educational use, Vol. VII (2019). P. 184-194 (ISSN 2300-9888; ISSN online 2544-1205; DOI: 10.15584/kpe.2019.7.13; <http://kpe.ur.edu.pl>). http://am.eor.by/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5yelnikova_r.pdf

13. Nemchenko S. The role of reflection in activity Harvard Journal of Fundamental and Applied Studies, 2015, No.1. (7) (January-June). Volume VIII. "Harvard University Press", 2015. – P. 383-389.

14. Terra incognita: открываем мир адаптивного обучения. URL <https://etutorium.ru/blog/adaptivnoe-obuchenie-tehnologii-modeli>

References

1. Abbakumov D. Adaptivnoe obuchenie: s miru po nitke [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.edutainme.ru/post/adaptive-3/>

2. Adaptivna metodyka vykladannia v zakladakh zahalnoi serednoi i profesiinoi osvity: metodychni rekomendatsii dlia slukhachiv kursiv pidvyshchennia kvalifikatsii zakladiv zahalnoi serednoi ta profesiinoi osvity: zareiestrovane avtorske pravo / Ukr. inzh.-ped. akademiia; avtor H.V.Ielnykova – Kh.: [B.V.], 2018. – 50 s.

3. Adaptivne navchannia studentiv profesii vchytelia: teoriia i praktyka: monohrafiia /V. I. Bondar, I. M. Shaposhnikova, T. L. Opaliuk, T. I. Franchuk; za zah. red. V. I. Bondaria. –Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2018.– 308 s.

4. Buntury Yu. V., Kanyshcheva O. V., Vovk M. A., Liutenko Y. V. Adaptivnoe obuchenye, kak odno yz perspektivnykh napravleniy v sovremennoi ynfomatsyonnoi obuchaiushchei systeme. Informatsiini tekhnologii v ekonomitsi, ekolohii, medytyni ta osviti. Vyp. 2 (148). 2017. S. 155–162.

5. Yelnykova H. V. Adaptivni tekhnologii v osviti // Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriya "Pedagogika". – № 3 (5), 2017 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: http://am.eor.by/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5yelnykova_r.pdf

6. Ogienko O. I. Informacijni tekhnologii yak zasib adaptivnogo navchannya doroslih / O. I. Ogienko // Informacijni tekhnologii i zasobi navchannya. – 2010. – № 6 (20). – Rezhim dostupu do zhurnal: <http://www.ime.eduua.net/em.html>.

7. Opaliuk T. L. Adaptivne navchannia studentiv ta yoho struktura / T. L. Opaliuk // Nauk. zap. Ternop. nats. ped. un-tu. Ser. Pedagogika. - 2014. - № 2. - S. 58-62.

8. Pishvanova V. O. Pryntsypy adaptivnogo navchannia. Pedagogichni nauky: Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. 2015. № 1 (24). S. 178–183.

9. Teoretychni i metodychni zasady rozroblennia ta vykorystannia adaptivnykh tekhnologii u protsesi pidhotovky mahistriv z upravlinnia zakladom osvity: Kol. monohrafiia / H. V. Yelnykova, L. O. Bachiieva, V. B. Bakatanova, O. A. Yeromenko ta in. / Za zah. i nauk. red. H. V. Yelnykovoï. – Kharkiv : Machulyn:, 2020. – 305 s.

10. Tsvietaieva O., Znanetska O. Adaptivne navchannia v suchasniï systemi osvity // Zb. nauk. prats DNU imeni Olesia Honchara. Pedagogichni nauky. 2019. № 87, S. 170-175.

11. Shcho take adaptivni tekhnologii ta yak nymy korystuvatysia. URL: Blog.ed-era.com (adaptivni tekhnologii).

12. Halyna Yelnykova, Olha Yeromenko Technology of creating an adaptive individual scenario of the graduate students educational activity Technologica // Culture – Changes – education Volume VII The thought about upbringing. Theories and educational use, Vol. VII (2019). P. 184-194 (ISSN 2300-9888; ISSN online 2544-1205; DOI: 10.15584/kpe.2019.7.13; <http://kpe.ur.edu.pl>).

http://am.eor.by/images/adapt/Vol.3ped5/17ped3_5yelnykova_r.pdf

13. Nemchenko S. The role of reflection in activity Harvard Journal of Fundamental and Applied Studies, 2015, No.1. (7) (January-June). Volume VIII. "Harvard University Press", 2015. - p.383-389.

14. Terra incognita: otkryvaem mir adaptivnogo obucheniya. URL <https://etutorium.ru/blog/adaptivnoe-obuchenie-tehnologii-modeli>

ГАЛИНА ЕЛЬНИКОВА,

доктор педагогических наук,
профессор кафедры педагогики, методики
и менеджмента образования Украинской
инженерно-педагогической академии, г.
Харьков

ОЛЕГ РЯБОВ

студент группы ДМП-ПВШ 20
Украинской инженерно-педагогической
академии

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ АДАПТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Аннотация. Статья посвящена организации адаптивного обучения в образовательной системе. Акцентируется внимание на необходимости формирования адаптивных навыков у соискателей образования, поскольку положительный результат обучения при усвоении адаптивных методов и технологий невольно переносится соискателями образования на собственное поведение в жизни в целом. Отмечается, что адаптивное обучение позволяет достичь успеха не только в образовательной деятельности, но и сделать успешной будущую профессиональную деятельность.

Утверждается, что активизация адаптивных процессов является вызовом современности. В статье рассматриваются направления исследований отечественных и зарубежных авторов. Обращается внимание на организацию адаптивного обучения в рамках традиционной образовательной системы и с использованием программного обеспечения.

В содержании раскрываются способы анализа и структурирования контента образовательной информации. Рассматривается создание разноуровневых задач и порядок их подачи в образовательном процессе. Обращается внимание на содержание мыслительной деятельности при ответе на разноуровневые вопросы, начиная с механической памяти, через припоминание, логический анализ, конструирование – к переносу известных знаний в незнакомую ситуацию. Поэтому последовательность предъявления

задач предполагает умственные действия от простого припоминания к креативности.

Адаптация средств обучения построена на использовании специально разработанного на основе адаптивных технологий программного обеспечения, каждое из которых имеет свои дидактические функции. Подаются модели информационных систем.

В статье отмечается, что для оптимальной организации адаптивного обучения необходимо применять смешанную систему, включающую и традиционные, и программированные средства.

Приводится пример организации образовательного процесса смешанной формы, раскрывается его адаптивный характер. Отмечается, что дальнейшие исследования будут касаться раскрытия методики адаптивного обучения.

Ключевые слова: адаптивное обучение, информационные системы, разноуровневые задания, традиционная образовательная система, смешанное обучение.

HALYNA YELNYKOVA,

Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor of Pedagogy, Methodology, and
Management of Education, Ukrainian
Academy of Engineering and Pedagogy,
Kharkov

OLEH RIABOV

student of the group DMP-PVSH 20 of the
Ukrainian Engineering and Pedagogical
Academy

SOME ISSUES CONCERNING THE ORGANIZATION OF ADAPTIVE EDUCATION IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Summary. The article is devoted to the organization of adaptive learning in the educational system. The article focuses on the necessity of forming adaptive skills of education applicants, because the positive result of learning adaptive methods and technologies is involuntarily transferred by education applicants to their own behavior in life in general. It is noted that adaptive learning allows to achieve success not only in educational activity, but also to make future professional activity successful.

It is argued that the activation of adaptive processes is a challenge of our time. The article considers the research directions of domestic and foreign authors.

Attention is paid to the organization of adaptive learning within the traditional educational system and with the use of software.

The content reveals how to analyze and structure the content of educational information. Creation of multilevel tasks and the order of their presentation in the educational process are considered. Attention is paid to the content of thinking activity when answering multilevel questions, starting from mechanical memory, through recall, logical analysis, construction - to transferring known knowledge to an unfamiliar situation. Therefore, the sequence of presentation of tasks implies mental actions from simple recall to creativity.

Adaptation of learning tools is built on the use of specially developed software based on adaptive technologies, each of which has its own didactic functions. Models of information systems are presented.

The article points out that for optimal organization of adaptive learning it is necessary to use a mixed system, including both traditional and programmed tools.

An example of mixed educational process organization is given and its adaptive nature is revealed. It is noted that further research will deal with the disclosure of adaptive learning methodology.

Key words: adaptive learning, information systems, multilevel tasks, traditional educational system, mixed learning.